

ХЕРСОНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ, ПРОГНОЗНІ СЦЕНАРІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

VI Міжнародна науково-практична конференція

18-19 квітня 2024 року

**MODERNIZATION OF ECONOMY:
CURRENT REALITIES, FORECAST SCENARIOS
AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

VI International scientific-practical conference

18-19th of April 2024

**Херсон – Хмельницький, 2024
Kherson – Khmelnytskyi, 2024**

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Міністерство освіти і науки України (Ministry of Education and Science of Ukraine)

Голова організаційного комітету конференції (Head of the Conference):

Шандова Наталія Вікторівна (Shandova Nataliia) – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки (Doctor of Science (Economics), Professor)
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон –
м. Хмельницький, Україна

Заступник голови організаційного комітету конференції (Coordinator of the Conference):

Олійник Наталія Миколаївна (Oliinyk Nataliia) – к.т.н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки (Ph.D, Associate Professor)
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Херсон –
м. Хмельницький, Україна

Члени організаційного комітету конференції:

Алі Солтані (Ali Soltani) – PhD, MURP, BE., PIA, Professor of Urban Design/Planning
ШИРАЗСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Шираз, Іран (SHIRAZ UNIVERSITY, Shiraz, Iran)
УНІВЕРСИТЕТ ПІВДЕННОЇ АВСТРАЛІЇ, м. Аделаїда, Австралія (UNIVERSITY OF SOUTH AUSTRALIA, Adelaide, Australia)
УНІВЕРСИТЕТ ФЛІНДЕРС, м. Аделаїда, Австралія (FLINDERS UNIVERSITY, Adelaide, Australia)

Сабольч Нагі (Szabolcs Nagy) – habil., PhD, M.Sc. in Business Economics, Vice Dean for International Relations, Head of Department of Marketing Strategy & Communication, Associate Professor
УНІВЕРСИТЕТ МІШКОЛЬЦА, м. Мішкольц, Угорщина (UNIVERSITY OF MISKOLC, Miskolc, Hungary)

Жартай Жанибек Маратович (Zhartai Zhanibek) – PhD, асоційований професор, завідувач кафедри економіки та міжнародного бізнесу (PhD, Associate Professor, Head of the Department)
КАРАГАНДИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА Є.А. БУКЕТОВА, м. Караганда, Республіка Казахстан (KARAGANDY UNIVERSITY NAMED AFTER ACADEMICIAN E.A. BUKETOV, Karaganda, Republic of Kazakhstan)

Чарекішвілі Лія (Charekishvili Lia) – Academic Doctor, Professor
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Тбілісі, Грузія (EUROPEAN UNIVERSITY, Tbilisi, Georgia)

Джуретиц Гордана (Đuretić Gordana) – PhD, Associate Professor of the Department of Management
УНІВЕРСИТЕТ «УНІОН – НИКОЛА ТЕСЛА», м. Белград, Сербія (UNIVERSITY «UNION – NIKOLA TESLA», Belgrade, Serbia)

Ковальов Анатолій Іванович (Kovalyov Anatoliy) – д.е.н., професор, ректор
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Одеса, Україна

Лігоненко Лариса Олександрівна (Ligonenko Larisa) – д.е.н., професор, професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА», м. Київ, Україна

Орехова Альвіна Іванівна (Oriekhova Alvinia) – д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Суми, Україна

Кубіній Наталія Юрївна (Kubiniy Natalya) – к.е.н., професор, Заслужений економіст України, професор кафедри економіки і підприємництва, директор Бізнес-центру УжНУ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ», м. Ужгород, Україна

М 74 Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку:
матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18-19 квітня 2024 р., м. Херсон – м. Хмельницький).
Херсон : Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2024. – 365 с.

ISBN 978–617–8187–22–4 (електронне видання)

Рекомендовано до друку Вченою радою Херсонського національного технічного університету (Протокол №14 від 27.06.2024 р.)

Матеріали учасників конференції друкуються в авторській редакції. За дотримання норм авторського права та достовірність наведених фактичних даних відповідає автор матеріалів.

УДК 330.3-026.16

ISBN 978–617–8187–22–4 (електронне видання)

© Херсонський національний технічний університет, 2024

© Kherson National Technical University, 2024

© ФОП Вишемирський В. С., 2024

Сторожук Т.М., Моргуненко А.С. ПОПЕРЕДНЄ УЗГОДЖЕННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ У КОНТРОЛЬОВАНИХ ОПЕРАЦІЯХ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	307
--	------------

Секція: ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
Section: FINANCE, BANKING, INSURANCE

Posadnieva O.M., Zosymchuk V.V. EFFECTIVENESS OF UKRAINIAN BANKS DURING THE WAR.....	310
Şersun V.V., Beda O.I. DEPOSIT POLICY OF A COMMERCIAL BANK.....	312
Shaheen Saniaa, Bektaş Çetin. CASH FLOW VOLATILITY AND CAPITAL STRUCTURE: ROLE OF MACROECONOMIC FACTORS.....	316
Sidelnykova L.P., Kibenko V.V. MONETARY COMPONENT OF THE FUNCTIONING OF THE DOMESTIC LABOUR MARKET.....	319
Ştahovschi Ada. PROBLEMS AND OPPORTUNITIES IN THE MANAGEMENT OF THE PLANNING AND BUDGETING SYSTEM OF PUBLIC INSTITUTIONS.....	322
Алексєєнко Л.М., Юркевич О.М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ СУПРОВІД МАСШТАБУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	327
Андрос С.В. КРЕДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСТУПНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	329
Клименко К.В., Ухналь Н.М. КЛІМАТИЧНЕ ФІНАНСУВАННЯ В УМОВАХ МІНЛИВОГО ЛАНДШАФТУ.....	331
Коваленко В.В. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ.....	335
Козир Ю.Р. ЕЛЕКТРОННІ РОЗРАХУНКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ.....	338
Мовчан В.В. (Науковий керівник Ткачук Н.М.) ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ УКРАЇНИ.....	340
Новосьолова О.С., Прищенко В.В. ОЦІНКА РОЛІ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У ДОХОДАХ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	343
Письменний В.В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ INSURTECH В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	345
Рубайко К.А. (Науковий керівник Калита О.В.) ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ.....	348
Рябець О.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІМПЕРАТИВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ.....	350
Синчак В.П., Юрчук Д.І. ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПОЛЬЩІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	354
Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. АНАЛІЗ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	358
Ярмоленко Ю.Ю. ЗАБОРГОВАНІСТЬ З БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ.....	361

3. Tudor, A. Tiron, Gherasim, Ioan. Accounting of public institutions. Cluj-Napoca, 2002, 328 p. ISBN 973-35-1589-2. III 39.546.
4. Richard W. Tresch. Public Sector Economics. Academic Press 2009 by Routledge, 1832 p. ISBN 9780415448369.
5. Robert T. Golembiewski. Public Budgeting Systems. CRC Press; 4th edition, 1997. 1024 p. ISBN 978-0824793890.
6. Irene S. Rubin. The Practice of Government Finance. CQ Press; 9th edition, 2019, 408 p. ISBN 978-1544325057.

Алексеев Л.М.

*д. е. н., професор,
професор кафедри управління та адміністрування,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль, Україна*

Юркевич О.М.

*к. е. н., доцент,
доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ СУПРОВІД МАСШТАБУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В умовах геоекономічної фрагментації перед державами стоїть складне завдання відновлення політико-економічної стабільності. За прогнозами МВФ глобальна інфляція впаде до 5,2% у 2024 році з найвищого рівня в 8,7% у 2022 році. У США ринок праці та споживчі витрати демонструють ознаки уповільнення, але все ще високі, що впливає на цілі, встановлені центральними банками. Центральні банки коригують свою монетарну політику. Очікується, що ставка федеральних фондів у США залишатиметься високою на рівні або вище 550 базисних пунктів до 2024 року, але може впасти до 450–500 базисних пунктів у другій половині 2024 року. Європейський центральний банк, як очікується, почне знижувати процентні ставки; у серпні 2023 року облікова ставка ЄЦБ становила 3,75%, відповідаючи піку 2001 року. На відміну від інших центральних банків, Банк Японії зберігає облікову ставку близько нуля, але він скорегує криву дохідності облігацій і схеми контролю, щоб вчасно реагувати на ціновий тиск.

Цьому має сприяти фінансова стабільність, підтримка політики інвестування „зеленого зростання” і цінова стабільність в довгостроковій перспективі. З 2023 року центральні банки ЄС суттєво посилюють монетарну політику, а уряди ЄС скорочують бюджетні трансферти та фіскальну підтримку економіки. Жорстка монетарна політика зумовлює підвищення вартості кредитів, погіршення балансу нерухомості домогосподарств й корпорацій. Банківський сектор ЄС має достатній запас капіталу, але в умовах фінансових шоків чи геополітичної конкуренції може виникнути несприятливий сценарій, який ускладнить умови кредитування.

Поширення фінансових інноваційних технологій між країнами формує критичний канал, через який фінансові шоки передаються між економіками. Використання середньомасштабної моделі DSGE для двох країн, яка включає ендогенний механізм зростання, підтверджує про вплив інновацій [1]. Модель демонструє міжнародне розповсюдження технологій. Л. Рагідо-Аннотен визнає, що не технологічні потрясіння чи

будь-які інші потрясіння, а передача потрясінь через розповсюдження нових фінансових технологій є ключовим рушієм міжнародних бізнес-циклів.

Фахівці вважають, що штучний інтелект, соціальні мережі та мобільні банківські послуги можуть стати причиною росту масового вилучення депозитів з банків, оскільки вкладники сумніватимуться про безпечність захисту [2]. У 2023 році зняття коштів з банківських вкладів, прискорене цифровими технологіями, зумовило банкрутство банків у США (Silicon Valley Bank, Signature Bank, First Republic Bank) та у Швейцарії (Credit Suisse). Швидкість зняття коштів через мобільні додатки була безпрецедентною. Розширення доступу до дешевих систем миттєвих платежів скорочує час, необхідний клієнтові для переказу грошей з одного банку в інший. Отже, масштабування використання цифрових послуг у банківській сфері зумовлює ризик раптового вилучення коштів з банків. Масове вилучення внесків з банків може викликати ланцюгову реакцію та негативно вплинути на реальну економіку, тому фінансові регулятори розробляють системи управління цим ризиком.

Зовнішні та внутрішні потрясіння приблизно однаково впливають на економічну стабільність банків, які застосовують новітні технології. Багатоаспектність проблем банків досліджують К. Папатанасіу (модернізація банківського нагляду), С. Брана, Д. Ченаф-Нісет і Д. Лахет (масштабування транскордонних банківських вимог); Там Н. Хуу, Д. К. Орсал (взаємозв'язок геополітичних ризиків та фінансових стресів) [3; 4; 5]. Для попередження кіберзлочинності державні регулятори створюють кіберал'янси. Міжнародна ініціатива з боротьби з програмами-вимагачами, яка заснована у 2022 році, є очолюваною США у коаліції з 50 країнами, які прагнуть посилити міжнародну співпрацю для боротьби з розповсюдженням програм-вимагачів. Крім того, США, Японія, Австралія та Індія організували Партнерство з кібербезпеки для захисту критичної інфраструктури від кібератак.

Інформаційно-комунікаційний супровід фінансових технологій масштабують транскордонні банки, які і визначають особливі вимоги для регулювання. Залучення фінансових технологій за участі банків з іноземним капіталом надає конкурентні переваги національним банкам при ухваленні кредитування масштабних проєктів відновлення економік. Дотримання банківських вимог визначається економічною ситуацією в країнах-кредиторах і країнах-позичальниках, тобто традиційними макроекономічними факторами, що впливають на попит і пропозицію.

Варто враховувати стан міжнародних банків, які володіють інформацією про транскордонні банківські потоки і визначають завдання дочірнім компаній у країнах з ринками, що розвиваються.

У фінансовому сегменті інструменти на основі штучного інтелекту можуть швидко аналізувати необмежений обсяг даних, включаючи інформацію банків і соціальних мереж. У майбутньому штучний інтелект, використовуючи аналіз банківської інформації, може допомогти клієнтам банків автоматично (миттєво) диверсифікувати депозити між банками з урахуванням обраних клієнтом критеріїв (відсотків, рейтингу банку). Зауважимо, що нормативні вимоги (перевірка особистих даних клієнтів банками „знати свого клієнта”) можуть не перешкодити інструментам на основі ШІ відкривати рахунок від імені клієнта. Після того, як клієнт завантажить необхідні документи й доручення в інструмент ШІ, то він може вступити в діалог з декількома банками й підтвердити особистість клієнта. У банківській системі зацікавлені в розробці інструментів ШІ для поліпшення управління ліквідністю й відстеження трендів зняття коштів клієнтами [1].

Підсумовуючи зазначимо, що експоненційний темп розвитку нових технологій впливає на роботу банків і потреби клієнтів. Вплив генеративного штучного інтелекту, відкритих даних, оцифрування грошей, вбудованих фінансів та цифрової ідентифікації впливають на модернізацію банківської системи.

Список літератури

1. Leonore Raguideau-Hannotin. The case of financial and banking integration of Central, Eastern and South Eastern European countries: a gravity model approach. *Working papers*. INFER. 2022.05. 50 p.
2. Signe Krogstrup, Thomas Sangill, Mette von Sicard. Containing Technology-Driven Bank Runs. March, 2024. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/03/Containing-Technology-driven-bank-runs-Krogstrup-Sangill-Sicard> (дата звернення 15.04.2024).
3. Papathanassiou C. Fundamental rights and banking supervision. *J Bank Regul*. 2023. 24. pp. 420–431. <https://doi.org/10.1057/s41261-022-00204-5>.
4. Sophie Brana, Dalila Chenaf-Nicet, Delphine Lahet. Drivers of cross-border bank claims: The role of foreign-owned banks in emerging countries. *Working papers*. INFER. 2023.06. 29 p.
5. Tam Nguyen Huu, Deniz Karaman Orsal. Geopolitical risks and financial stress in emerging economies. *Working papers*. INFER. 2022.09. 40 p.

Андрос С.В.

д.е.н., доцент, провідний науковий співробітник
відділу фінансово-кредитної та податкової політики,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
м. Київ, Україна

КРЕДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСТУПНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах воєнного стану аграрний сектор країни є некредитоспроможним. Ризик для короткострокових і довгострокових інвестицій високий, політична ситуація в Україні недостатньо стабільна, а здатність держави надати потенційним інвесторам необхідні гарантії низька. Усе це робить аграрне виробництво непривабливим для вітчизняних банків. Однак через специфіку галузі її діяльність немислима без залучення коштів для задоволення сезонних потреб у фінансових ресурсах.

Потреба аграрних підприємств у використанні позикових коштів, у тому числі кредитів банків, визначається такими факторами. По-перше, сезонність діяльності. Особливості виробничого циклу сільськогосподарської продукції можуть бути позитивними і негативними. Наприклад, територіальна різноманітність природно-кліматичних умов дає можливість підвищувати якість сільськогосподарської продукції чи продукції або, навпаки, погіршувати і збільшувати витрати. По-друге, особливості економіки в повоєнних умовах та віддаленість багатьох підприємств від адміністративних центрів, залежність від кліматичних умов. По-третє, виникнення форс-мажорних обставин у вигляді нерівномірного надходження матеріальних цінностей від постачальників, утворення наднормативних сировинних запасів, транспортних проблем. Четверте, необхідність оновлення виробничих потужностей через високу зношеність наявного обладнання. П'яте, низька рентабельність аграрних підприємств стримує розвиток галузі та зниження собівартості продукції [1].

Об'єктами кредитування аграрних підприємств є витрати на придбання палива, електроенергії, запасних частин, заробітну плату та обов'язкові бюджетні платежі, транспортування і зберігання продукції, компенсація нестачі власних оборотних коштів, що пов'язано з розривом між часом створення витрат і отриманням доходу від реалізації, тоді як дебіторська заборгованість аграрного підприємства становить більше половини вартості оборотних активів і має тенденцію до зростання.

В українській практиці створена нова кредитна система, вдосконалюються технології видачі та погашення кредитів, змінена система забезпечення виданих кредитів.

Наукове електронне видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ, ПРОГНОЗНІ СЦЕНАРІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції

18-19 квітня 2024 року

Scientific publication

**MODERNIZATION OF ECONOMY:
CURRENT REALITIES, FORECAST SCENARIOS
AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

Proceedings of the VI International scientific-practical conference

18-19th of April 2024

ISBN 978-617-8187-22-4

(електронне видання)

Підписано до видання 27.06.2022. Формат 60х 84/8.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 31,08. Обл.-вид. арк. 33,42.

Замовлення № 3105.

Видано з готового оригінал-макету

Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи:

серія ХС № 48 від 14.04.2005

видано Управлінням у справах преси та інформації

73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2.

Тел. (050) 133-10-13, (050) 514-67-88

e-mail: printvvs@gmail.com